

Valtakunnallinen tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkosto TAKO

Toimintasuunnitelma 2017–2019

1. TAKOn toiminta-ajatus

Ammatillisten museoiden valtakunnallinen tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkosto TAKO on museokentän yhteistä toimintaa, jota opetus- ja kulttuuriministeriö, Museovirasto ja Suomen kansallismuseo sekä Suomen museoliitto tukevat. TAKO on ollut osa Museoviraston ja Suomen kansallismuseon toimintaa vuoden 2013 alusta lähtien.

TAKO-toiminta perustuu verkostoon kuuluvien museoiden muodostamien poolien toimintaan. Seitsemän temaattista poolia toteuttavat valtakunnallisia nykydokumentointihankkeita ja jatkokehittävät tallennustyönjakoa. TAKO-verkosto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisissa seminaareissa, jotka järjestetään kevättalvella ja syksyllä. Kevätseminaari käsittelee valtakunnallista tallennustyönjakoa syysseminaarin keskittyessä nykydokumentointiin.

TAKO:n toiminta-ajatus:

- TAKO kehittää ja ylläpitää museoiden valtakunnallista tallennustyönjakomallia.
- TAKO tukee pooliensa ja verkoston museoiden valtakunnallisia nykydokumentointihankkeita.
- TAKO edistää museoiden yhteistyötä dokumentoinnissa ja tallennuksessa ja sekä kokoelmanhallinnassa.
- TAKO tarjoaa foorumin kokoelmatyön uusilla avauksille ja yhteistyölle sekä asiantuntijuuden jakamiselle.

2. Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet vuosina 2017–2019

TAKO-verkoston strategian ja tavoitteiden päivittäminen on vuosien 2017–2019 keskeisin tavoite.

1. TAKO-verkoston strategia

- TAKO-verkoston strategian osallistava päivittäminen.
 - Toimenpiteet: strategiatyö aloitetaan TAKO 2.0 työpajalla kevätseminaarissa 7-8.2.2017.
- TAKO:n toiminnan arvioiminen yhteistyössä Kansallismuseon ja Museoviraston sekä Museoliiton ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

2. Valtakunnallinen tallennustyönjako

- Tallennustyönjaon ja museoiden tallennusvastuualueiden jatkokehittäminen ja tarkentaminen
 - Toimenpiteet: Sosiaali- ja terveydenhuolto on jäänyt tallennustyönjaossa osin mustaksi aukoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon tallennusvastuukeskustelun aloittaminen on tallennustyönjaon tärkein kehittämiskohde v. 2017.
 - Toimenpiteet: Tallennustyönjaon raportoinnin visuaalinen kehittäminen.
 - Toimenpiteet: TAKOWikin edistäminen järjestämällä käyttökoulutusta.

3. Arkisto- ja taidemuseoyhteistyö

- Arkisto- ja taidemuseoyhteistyön jatkaminen.
 - Arkistoyhteistyön tavoitteena on kartoittaa museoiden ja arkistojen tallennustyön päällekkäisyyksiä ja sen jälkeen kehittää tallennustyönjakoa.
 - Taidemuseoyhteistyön tavoitteena on kartoittaa kulttuurihistoriallisten museoiden ja taidemuseoiden rajapintoja ja edistää museoiden välistä yhteistyötä.
4. Nykydokumentointi
- TAKO-verkoston nykydokumentointihankkeiden toteutus ja tukeminen.
5. TAKO-verkoston toiminnan taloudellisten resurssien turvaaminen
- Tavoitteena on turvata TAKO:n toimintaedellytykset saamalla verkostolle vakiintunut rahoitus projektirahoituksen sijaan.

3. Valtakunnallinen tallennustyönjako

TAKO-verkoston tavoitteena on saada kaikki museoammatillisesti hoidetut kulttuurihistorialliset museot liittymään tallennustyönjakoon. Siihen kuului vuoden 2016 lopussa 93 museota. Tallennustyönjaon tavoitteena on vähentää päällekkäistä tallennusta ja edistää näin valtakunnallisesti mahdollisimman laadukkaiden ja kattavien kokoelmien muodostumista.

Tallennustyönjakoon kuuluvat museot osallistuvat sen kehittämiseen ja päivittämiseen kuten ns. mustien aukkojen ja rajapintojen kartoitukseen. Tallennustyönjako on määritelty vuonna 2012 laaditussa selvityksessä (<http://tako.nba.fi/tallennustyonjako>). Tallennustyönjako perustuu seitsemään aihealueeseen, jonka mukaan myös poolit on muodostettu.

Tallennustyönjakoon liittyvät museot allekirjoittavat Museoviraston kanssa yhteistyösopimuksen. Sen tarkoituksena on turvata tallennustoiminnan jatkuvuus, seuranta ja päivittyminen. Sopimus ei sisällä sanktioita. Museot raportoivat tallennusvastuualueensa kartunnasta vuosittain sähköisesti. Ne sitoutuvat myös priorisoimaan tämän aineiston luettelointia ja digitointia. Lisäksi museot sisällyttävät toimintakertomukseensa osion, jossa tarkastellaan tallennustyönjaon vaikutuksia kartuntaan. Museot voivat halutessaan päivittää tallennustehtäviään vuosittain esittelemällä muutokset TAKO-verkoston puheenjohtajalle.

Tallennustyönjaon päivitys ja vuosittaiset raportit esitellään TAKO:n kevätseminaarissa. Vuoden 2017 tavoitteena kehittää tallennustyönjakoraporttien visualisointia.

4. Poolien toiminta ja nykydokumentointi

TAKO-verkoston toiminta perustuu seitsemään temaattiseen pooliin, jotka vastaavat tallennustyönjaon toteuttamisesta sekä nykydokumentointihankkeista. Museot voivat liittyä yhteen tai useampaan pooliin kokoelmapolitiikkansa ja kiinnostuksensa mukaan. Poolit edistävät verkoston tavoitteita ja tarjoavat tärkeän ammatillisen keskustelufoorumin.

Poolit työskentelevät ja päättävät hankkeistaan itsenäisesti. Ne vastaavat itse samoin mahdollisen projektirahoituksen hankkimisesta. Poolit kokoontuvat 2-4 kertaa vuodessa ja järjestävät lisäksi etäkokouksia. Poolimuseot osallistuvat poolin hankkeisiin harkintansa mukaan. Vastaavasti pooliin kuulumattomat museot voivat osallistua kiinnostaviin hankkeisiin. Poolit tekevät hankkeissaan myös paljon keskinäistä yhteistyötä.

Pooli 1: Pooli keskittyy tallennus- ja kokoelmayhteistyön kehittämiseen. **Pooli 2:** Pooli keskittyy tallennus- ja kokoelmayhteistyöhön jatkamalla poolin tallennusvastuualueen, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä vastuualueen mustien aukkojen kartoitusta.

Pooli 3: Pooli jatkaa toimintavuonna uuden *Arjen haasteet* –hankkeen toteutusta. **Pooli 4:** Pooli jatkaa "Kulttuuriperinnön pelastuksen ABC" –hanketta, jolla on 2-vuotinen hankerahoitus. Hanke kokoaa museoiden hyvät pelastusdokumentointikäytännöt työkaluksi museoille ja tuottaa yrityksille suunnatun oppaan oman toiminnan dokumentointiin. Poolin kahdeksan työryhmää jatkavat tallennus- ja kokoelmayhteistyön kehittämistä.

Pooli 5: Pooli päättää *Kuljetusliikenteen kulttuuriperintö talteen museoihin nykyajan dokumentoinnin avulla* –hankkeen.

Pooli 6: Pooli suunnittelee kokoelmatyön ja yleisötyön näkökulmat yhdistävän nykydokumentointihankkeen toteutusta.

Pooli 7: Poolin tavoitteena on vakiinnuttaa toimintansa ja käynnistää uusi hanke.

5. Ohjausryhmä

TAKO:n ohjausryhmään kuuluvat puheenjohtaja sekä jäseninä poolien puheenjohtajat, 1-2 Kansallismuseon edustajaa ja asiantuntijajäsenenä edustaja Museoviraston Museoalan kehittäminen -yksiköstä. Ohjausryhmä määrittelee TAKO:n tavoitteet sekä ylläpitää ja koordinoi poolien toimintaa. Se vastaa tallennustyönjakosopimusten ylläpitämisestä ja päivittämisestä.

Ohjausryhmän puheenjohtaja valitaan joka toinen vuosi kevään TAKO-seminaarissa, seuraavaksi vuonna 2018. Ohjausryhmän kokoonpano todetaan vuosittain keväteseminaarissa. Ohjausryhmän sihteerinä toimivat Kansallismuseon ja/tai Museoviraston edustajat. Ohjausryhmä voi tarvittaessa kutsua kokouksiinsa asiantuntijoita. Ohjausryhmä raportoi vuosittain TAKO-verkoston valtakunnalliselle kokoukselle TAKO-seminaarin yhteydessä. Ohjausryhmä kokoontuu 2–4 kertaa vuodessa ja pitää lisäksi tarvittaessa etäkokouksia.

Ohjausryhmän jäsenet v. 2017:

Puheenjohtaja Teemu Ahola, Työväenmuseo Werstas

Reetta Karhunkorva, Suomen metsämuseo Lusto (6.2.2017 asti) / Lotta Friberg, Fiskarsin museo (7.2.2017 lähtien) (pooli 1)

Elina Kallio, Helsingin kaupunginmuseo (pooli 2)

Johanna Jakomaa, Satakunnan Museo (pooli 3)

Kirsi Ojala, Tekniikan museo (pooli 4)

Hanna Kyläniemi, Lapin maakuntamuseo (pooli 5)

Johanna Lehto-Vahtera, Aboa Vetus & Ars Nova (pooli 6), varapuheenjohtaja

Päivi Myllylä, Visavuoren museo (pooli 7)

Risto Hakomäki, Suomen kansallismuseo, Kokoelmat ja tutkimus (Kansallismuseon edustaja)

Marianne Koski, Museovirasto, Museoalan kehittäminen (asiantuntijajäsen)

6. Verkoston rahoitus ja yhteistyökumppanit

TAKO-verkosto saa rahoituksensa ensisijaisesti Museovirastolta. TAKO raportoi ja esittelee toimintaansa ministeriölle. TAKO-verkosto ja poolit joko yhdessä tai erikseen voivat hakea ulkopuolista hankerahoitusta esim. säätiöiltä.

Verkoston omarahoitus perustuu siihen kuuluvien museoiden toimintaan tarjoamaan työaikaan ja muihin resursseihin. Ohjausryhmä ja Kansallismuseon sekä Museoviraston edustajat osallistuvat TAKO-toimintaan työajallaan. Kansallismuseo myöntää auditorionsa maksutta TAKOseminaarien käyttöön. Lisäksi Kansallismuseo voi tarvittaessa antaa avuksi korkeakouluharjoittelijan.

Suomen museoliitto on TAKO:n tärkein yhteistyökumppani koulutusten suunnittelussa ja järjestämisessä. Lisäksi Suomen museoliitto on verkoston keskeinen kumppani museoalan kehittämiseen liittyvissä kysymyksissä.

TAKO-verkosto korvaa ohjausryhmän, poolien ja pooli 4. työryhmien kokouksiin osallistuvien matkakustannukset valtion matkustussäännön mukaan. Majoituskustannuksia ja päivärahoja ei makseta. Korvaus koskee enintään kahta poolikokousta vuodessa. Maksatuksesta vastaa vuonna 2017 Tekniikan museo.

TAKO-verkoston yhteistyökumppanit ja sidosryhmät:

Kotimaiset ammatillisesti hoidetut kulttuurihistorialliset museot

Kotimaiset poolityöskentelyyn liittyneet taidemuseot

Museovirasto ja Suomen kansallismuseo

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Suomen museoliitto

FINNA-konsortio

Yliopistojen ja korkeakoulujen historia- ja museoalan laitokset ja oppiaineet

Collectingnet (ICOM)

Nyere tids netværk, Organisationen Danske Museer (Tanska)

Nätverket Samtidsdokumentation Sverige (Ruotsi)

Samtidsnett (Norja)

Viron kulttuuriministeriö

7. Seminaarit

TAKO-verkosto järjestää vuonna 2017 kaksi valtakunnallista seminaaria. 7-8.2.2017 järjestettävän kevätseminaarin aiheena ovat kokoelmat tutkimuksen lähteenä sekä yhteiset ja yhteisölliset kokoelmat. Syysseminääri järjestetään lokakuussa ja se keskittyy nykydokumentointiin.

8. Viestintä

TAKO:n tärkein viestintäkanava on Museoposti. Lisäksi TAKO tiedottaa sosiaalisessa mediassa, ensisijaisesti Facebookissa (<https://www.facebook.com/takoverkosto/>) sekä Twitterissä (@takoverkosto).

TAKO-verkoston www-sivustolle <http://tako.nba.fi/index> on koottu kaikki verkoston ja poolien keskeinen aineisto. Museovirasto ylläpitää sivustoa ja sen päivittämisestä vastaavat TAKO:n puheenjohtaja ja sihteeri. TAKO:n toimintasuunnitelma ja toimintakertomus julkaistaan vuosittain www-sivuilla. Lisäksi TAKO-verkoston käytössä on sähköinen eDuunipalveluympäristö, jota Museovirasto hallinnoi. eDuuniin tallennetaan ohjausryhmän ja poolien kokousaineisto ja muut asiakirjat, joita ei julkaista verkkosivuilla.

TAKO-verkostolla on oma TAKOWiki-alustansa, jonne museot tuottavat tietoja kokoelmistaan ja osakokoelmistaan. TAKOWiki sijaitsee TAKO:n eDuuni-palveluympäristössä. TAKOWikiin luodut kokoelmat on mahdollista linkittää Finna-hakupalveluun, mikäli ao. kokoelman objektit on digitoitu.

TAKO:n verkkosivut toimivat alustana ja foorumina myös muille kokoelmatyön ja kokoelmanhallinnan hankkeille.